

Dnr 15-0298

Hörselskadades Riksförbund
 besöksadress: Gävlegatan 16
 Box 6605, 113 84 Stockholm
 tel: +46 (0)8-457 55 00
 texttel: +46 (0)8-457 55 01
 fax: +46 (0)8-457 55 03
 e-post: hrf@hrf.se
 www.hrf.se

2016-01-26

Till Martina Wagner
 Mediautredningen
martina.wagner@regeringskansliet.se

Mediautredningen svar frågorna 2-4

Hörselskadades Riksförbund lämnar här svar på frågorna 2-4 i Mediautredningens underlag. Svaren ska inte ses som heltäckande, utan lyfter fram områden som är särskilt viktiga ur tillgänglighetsaspekt för personer med nedsatt hörsel.

Svar på fråga 1 har Mediautredningen fått i mejl den 11 januari 2016.

2. Hur ser tillgängligheten ut för den grupp ni representerar avseende medier? Ange gärna exempel och omfång.

Två huvudproblem – textning och taluppfattbarhet.

När det gäller textning finns flera problemområden. I regionala sändningar (till största delen nyheter) saknas textning helt. I direktsändningar, även i public service, är texten – om den finns – ofta långsam, av dålig kvalitet och ofullständig. I den växande floran av sändningar på webben, från en mångfald olika producenter, saknas allt som oftast textning helt. Som ett exempel kan nämnas att i valrörelsen 2014 ordnade ett större medieföretag en partiledardebatt som webbsändes utan textning.

Taluppfattbarheten har på många sätt försämrats, då det blir allt vanligare med olika former av ljudillustrationer/omgivningsljud/musik bakom tal. HRFs intryck är att kunskapen om bra talhörbarhet finns på vissa håll i sändningsföretagen, men att den har svårt att slå igenom hos programmakare, producenter och programledare. Ett tydligt exempel på sändningar med ofta mycket dålig taluppfattbarhet är dagstidningars webb-sändningar – som därtill saknar text.

Det snabbt växande utbudet genom en mångfald av plattformar och distributionskanaler kräver också ökad vana att hantera digitala verktyg. Och ofta när förändringar/uppgraderingar sker, så "glöms" ofta tillgänglighetsaspekter som textning bort.

3. Vilka möjligheter och hinder finns för (innovation och) utveckling av tillgängliga medier?

Textning

Hinder

Problemen finns i såväl traditionella sändningar, som webbsändningar och sändningar på nya plattformar – se svaret på fråga 2.

Ett betydande hinder är brist på tydliga, standardiserade krav och regler för textning, textens placering och utformning, som skulle medverka till att textningsfunktioner utvecklades.

Ett annat hinder är brist på kunskap hos nya producenter/sändningsföretag, till exempel när dagstidningsföretag börjar sända rörlig bild via webben.

När det gäller direkttextning behövs en svensk språkdatas. Frågan ligger nu hos Post- och telestyrelsen, PTS, som har ett regeringsuppdrag när det gäller språkresursbank.

PTS har delat frågan i två:

- Ett finskt bolag har i uppdrag att utveckla en prototyp av ett direkttextningssystem tillsammans med SVT, till december 2016.
- KTH ska under våren 2016 samla alla svenska språkresurser i avsikt att skapa en öppen språkresursbankgrund, som i sin tur kan främja utvecklingen av talbaserade tjänster. Hit ska också språkresurser som använts vid utvecklingen av direkttextningstjänsten ovan föras.

Därtill ska PTS utreda hur en kommande språkresursbank kan finansieras och förvaltas så den hålls aktuell över tid.

Förutom tekniska lösningar så krävs även en ökad utbildning av direkttextare.

När det gäller webbsändningar är det huvudsakligen tre frågor:

- utbildning/kunskaper hos programmakare/sändningsföretag
- en resursfråga där sändningsföretaget inte prioriterar textning
- tekniska förändringar/uppgraderingar där textningen "glöms" bort

Möjligheter

Ställa skarpare krav i sändningstillstånd/liknande.

Nationell språkresursbank enligt ovan, tillgänglig för alla.

Utbildning av fler direkttextare.

Sprida kunskap om textningens betydelse inom relevanta medieutbildningar.

Taluppfattbarhet

Hinder

Ett grundläggande problem är att det saknas någon form av grundläggande samsyn om vad god taluppfattbarhet innebär. En sådan samsyn kräver dialog mellan lyssnare/tittare och producenter, ett sådant forum saknas idag.

Huvudproblemen kan beskrivas som två, båda möjliga att åtgärda utan några nämnvärda kostnader:

1. Okunskap – kan lätt åtgärdas genom en kortare utbildningsinsats. Dels mot yrkesaktiva, dels på relevanta medieutbildningar.
2. Ovilja. Kräver attitydförändring hos programmakare och andra ansvariga.

Möjligheter

Större i dag än tidigare, då den digitala tekniken möjliggör förbättrad ljudupptagning och reducering av oönskat ljud.

Sprida kunskap om taluppfattbarhet inom relevanta medieutbildningar.

4. Hur bör ett framtida statligt stöd vara utformat för att främja tillgängliga medier? Ska det vara utformat som en särlösning eller som en integrerad del av ett nytt mediestöd?

Alla sändningsföretag, oberoende av plattform, som får någon form av statligt stöd skall omfattas av krav på textning av samtliga sändningar.

Företag som inte får någon form av statligt stöd bör ha möjlighet att söka bidrag för textning av aktualitetssändningar (nyheter, samhällsprogram, politiska debatter), oberoende av plattform.

I övrigt borde tillgänglighetsfrågor av typen textning och talhörbarhet inte vara i behov av statligt stöd. Exemplet med textning av svensk film på biograferna visar att en absolut majoritet av publiken tycker att det är till stor nytta – även för den som inte har en hörselnedsättning.

Alf Lindberg
ombudsman
alf.lindberg@hrf.se